

Strategi för förbättrade kunskapsresultat

STRATEGI

SOLNA STAD

POLICY – antas av kommunfullmäktige

En policy uttrycker politikens värdegrund och förhållningssätt. Denna typ av dokument fastställs av kommunfullmäktige då de är av principiell beskaffenhet och därmed enligt kommunallagen tillhör fullmäktiges exklusiva beslutanderätt och gäller tills vidare. En policy talar om vad staden vill uppnå inom ett specifikt område som berör flera verksamheter. Policyn bör inte innehålla detaljerade ställningstaganden vad gäller utförande, prioriteringar eller metoder.

STRATEGI – antas av kommunstyrelsen

Strategidokument anger konkreta åtgärder för den politiska viljeinriktningen. En strategi ska ange vem som ansvarar för att åtgärder genomförs, när de ska vara genomförda samt vilka prioriteringar som ska göras. Strategin ska gälla under en begränsad period, exempelvis under en mandatperiod och antas av kommunstyrelsen.

RIKTLINJE – antas av kommunstyrelsen

Riktlinjer säkerställer riktigt agerande och god kvalitet i stadens arbete. I riktlinjer preciseras hur något ska uppnås. Det kan exempelvis handla om hur verksamheterna ska arbeta för att uppnå de politiska inriktningar och mål som finns i en policy eller strategi och dessa antas av kommunstyrelsen.

ANVISNING – godkänns av förvaltningschef/chef

Anvisningar och rutiner rör sig i regel om ren verkställighet av riktlinjer eller andra styrdokument. Denna typ av dokument är förvaltningens verktyg för att verkställa politiska beslut och dokumenten är inte föremål för formella beslut i politiska organ utan upprättas efter behov av varje verksamhet/enhet i samråd med ansvarig förvaltningschef/chef.

Dokumenttyp	Giltighetstid	Beslutande organ	Beslutsdatum
Strategi		Kommunstyrelsen	2017
Antagen till följd av lag	Revisionsdatum	Dokumentansvarig	Uppföljning
Nej	2020	Barn- och utbildningsförvaltningen	

Innehåll

Vision	4
Inledning	5
Syfte	6
Strategi	6
Tydligt pedagogiskt ledarskap	7
Tydliga mål och förväntningar i skolans olika professioner	7
Kompetensutveckling genom kollegialt lärande	7
Systematiskt kvalitetsarbete på alla nivåer	8
Utveckling av undervisningen	8
Bedömning för lärande	9
Se utbildningens kunskapsuppdrag och värdegrundsuppdrag som en helhet	10
Höga förväntningar i organisationens alla led	10
Stödjande processer för lärande	10
Säkra kompetensförsörjningen	11
Genomförande och uppföljning	11

Vision

Barn- och utbildningsförvaltningen ska skapa förskolor och skolor där alla barn och elever når sin fulla potential. Trygghet, trivsel och lärande värderas högt och alla ska känna sig sedda och inkluderade. Tillsammans utvecklas förskolor och skolor så att alla barn och elever ska kunna lyckas i sitt tillägnande av nutidens och framtidens viktiga kunskaper. Målsättningen är att ge alla barn och elever kunskaper som rustar dem för livet.

Inledning

I Solna stads verksamhetsplan och budget för 2017 fick dåvarande barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en strategi för att öka måluppfyllelsen i Solnas skolor med fokus på kunskapsresultaten. Strategin arbetades fram av barn- och utbildningsförvaltningen med stöd av stadsledningsförvaltningen. Strategin för förbättrade kunskapsresultat är ett styrdokument, som utgår från de lagar och regler som styr grundskolan, d v s skollagen, förordningar, läroplaner och kursplaner, samt den vision och de mål som finns formulerade i Solna stads verksamhetsplan och budget. Strategin är ett styrande dokument och omfattar Solnas stads kommunala skolor, som lyder under barn- och utbildningsförvaltningen. Strategin ska uppdateras varje mandatperiod och denna strategi gäller under perioden 2018-2022.

I läroplanen fastslås följande: ”Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden” (LGR 11). Att alla Solnas barn och elever ska få möjlighet till bra omsorg och utbildning av god kvalitet är grundläggande. Stadens skolor kännetecknas redan idag av en stark vilja att utveckla och modernisera undervisningen. Det finns också ett stort engagemang för att vilja skapa en likvärdig skola över hela Solna.

Huvudmannen, kommunen eller enskilda, har uppdraget att leda och styra skolorna. Det är viktigt att huvudmannen har en tydlig styrning och ett väl utvecklat systematiskt kvalitetsarbete för att följa upp och analysera skolornas resultat samt att sätta in rätt insatser så att kunskapsresultaten höjs. I strävan mot barn- och utbildningsförvaltningens vision att alla elever ska nå sin fulla potential är det av största vikt att se kunskaps- och värdegrundsuppdraget som en helhet. Det är, enligt utbildningsvetenskaplig forskning, en generell framgångsfaktor, som bidrar till ökad måluppfyllelse. Det är huvudmannen, som ska stötta skolorna i såväl kunskaps- och värdegrundsuppdraget.

Syfte

Syftet med strategin för förbättrade kunskapsresultat är att lägga fast strategierna för Solna stads skolutvecklingsarbete. De insatserna som görs ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet. Målsättningen är att grundskolans arbete ska leda till att kunskapsresultaten höjs och att varje elev har behörighet till gymnasiet.

Strategi

Arbetet med förbättrade kunskapsresultat fokuserar i huvudsak på fyra huvudområden; systematiskt kvalitetsarbete, organisation, lärmiljö och kompetens. Utifrån dessa huvudområden har tio specifika utvecklingsstrategier identifierats, som viktiga för att uppnå målet om att förbättra kunskapsresultateten:

1. Tydligt pedagogiskt ledarskap
2. Tydliga mål och förväntningar i skolans olika professioner
3. Kompetensutveckling genom kollegialt lärande
4. Systematiskt kvalitetsarbete på alla nivåer
5. Utveckling av undervisningen
6. Bedömning för lärande
7. Se utbildningens kunskapsuppdrag och värdegrundsuppdrag som en helhet
8. Höga förväntningar i organisationens alla led
9. Stödjande processer för lärande
10. Säkra kompetensförsörjningen

1. Tydligt pedagogiskt ledarskap

Barn- och utbildningsförvaltningen ska arbeta för att stärka skolledarna så att de gemensamt kan ta ansvar för skoluppdraget. Från och med 2019 finns en skolchef med ansvar för förskola, grundskola och gymnasieskola i syfte att få en helhetsyn på undervisningen. Verksamheten ska organiseras med utgångspunkten att skolledarna ska kunna fokusera på kärnuppdraget, d v s det pedagogiska ledarskapet.

2. Tydliga mål och förväntningar i skolans olika professioner

En tydlig ansvarsfördelning inom organisationen innebär att beslutsfattande och verkställighet vilar på tydliga roller och nivåer i organisationen. Huvudmannen ska vara tydlig med vilka mål som styr verksamheten och vilka förväntningar som ställs. Det är viktigt att huvudmannen säkerställer att organisationen har fokus på de nationella målen i läroplanen.

3. Kompetensutveckling genom kollegialt lärande

Kollegialt lärande definieras som ”en grupp människor som gemensamt delar och kritiskt undersöker sin egen praktik på ett kontinuerligt, reflekterande, samarbetande, inkluderande, lärandeorienterat och utvecklingsinriktat sätt”. Målet är att, genom att dela erfarenheter, förstärka och förbättra praktiken i klassrummet, gynna elevernas lärande.

Det är viktigt att syftet med det kollegiala lärandet är specificerat, till exempel att det ska gälla läsförståelse eller matematikkunskaper.

På framgångsrika skolor är det kollegiala lärandet framträdande och lärare söker i första hand stöd hos varandra för att lösa utmanande pedagogiska situationer. Lärarna har ett fokus i samarbetet på hur undervisningen ska organiseras för att främja elevernas lärande utifrån deras förutsättningar och i enlighet med kunskapskraven.

Det kollegiala lärandet är en viktig del av lärares kompetensutveckling i Solnas stads kommunala grundskolor idag. Fortsatta insatser kommer att genomföras med hjälp av den modell som Skolverket byggt upp i sina nationella kompetensutvecklingsinsatser. Arbetet med att skapa en kultur bland stadens lärare, där de delar med sig av erfarenheter och undervisningsmetoder, har påbörjats. Detta arbete kommer att fortsätta genom nätverk, pedagogiska caféer och workshops samt digitala verktyg, som underlättar möjligheten att dela erfarenheter.

4. Systematiskt kvalitetsarbete på alla nivåer

Huvudmannen, förskolor och skolor ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete för att säkerställa verksamhetens kvalitet och likvärdighet med utgångspunkt i skollag, läroplan och andra skolförfattningar. Arbetet ska utgå från barnets bästa och barn- och utbildningsförvaltningens vision ”Alla barn och elever ska nå sin fulla potential”.

Det systematiska kvalitetsarbetet består av fyra faser:

- Uppföljning
- Analys och bedömning
- Planering
- Genomförande

För att bli en framgångsrik skola krävs systematisk uppföljning och analys av elevresultat av huvudman, skolledning och lärare, så att rätt åtgärder kan sättas in för att få elever att nå längre i sin kunskapsutveckling. Alla medarbetare, lärare, övrig personal och elever ska delta i arbetet. Även vårdnadshavare ska ges möjlighet att medverka.

För att stärka uppföljning och dialog mellan huvudman och rektorer hålls löpande resultatdialoger på olika nivåer i organisationen. Resultatuppföljning och analys ligger till grund för att organisera undervisningen. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med att stärka det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå för att bättre kunna identifiera utvecklingsområden och göra riktade insatser.

5. Utveckling av undervisningen

Under 2017 beslutades om en nationell IT-strategi för skolan och de flesta kursplanerna i Lgr 11 fick ett nytt centralt innehåll med fokus på digitalisering. För att digitaliseringen ska vara ett stöd i undervisningen och förbättra kunskapsresultaten behöver lärare förändra och omdefiniera sin undervisning och skapa nya arbetsuppgifter, som tidigare inte var möjliga utan digitala verktyg.

Språket är det viktigaste verktyget för att elevens ska lyckas i sitt skolarbete. Behovet av att arbeta språkutvecklande i alla ämnen är därför stort. Med hjälp av digitala verktyg kan det språkutvecklande arbetet förstärkas och vara kompenserande för elever. Arbetet utifrån strategin för språkutveckling i Solnas förskolor och skolor fortsätter.

För att undervisningen ska ge god effekt på elevernas lärande behöver läraren, genom sitt ledarskap i klassrummet skapa ett klassrumsklimat som gynnar lärande. Detta genom att läraren har tydliga regler och strukturer för arbetet i klassrummet och är tydlig med vilka undervisningsmål som gäller för eleverna samt baserar undervisningen på analyser av elevernas kunskaper. Undervisningen ska vara differentierad och anpassad efter eleverna.

6. Bedömning för lärande

Bedömning av elevernas kunskaper består av två delar; summativ och formativ bedömning. Den summativa bedömningen görs normalt i form av poäng på ett prov, betyg eller skriftliga omdömen.

Den formativa bedömningen ska leda eleverna framåt i sin kunskapsutveckling och består av fem delar:

- att tydliggöra mål och kunskapskrav för eleverna
- att ge eleverna återkoppling som för lärandet framåt
- att synliggöra lärandet för eleverna så att de själva kan se sin kunskapsutveckling
- att få eleverna att vara lärresurser för varandra och ge varandra återkoppling på sitt arbete
- aktivera eleven som ägare av sitt eget lärande

Forskning visar att om formativ bedömning används på ett sätt som gör att läraren anpassar sin undervisning utifrån den information som samlas in om elevernas kunskaper, leder det till att eleverna får högre uppfyllelse av kunskapskraven. Utifrån de fem delarna i formativ bedömning, som tidigare har beskrivits, behöver lärarna fortsätta att göra pedagogiska planeringar, som tydliggör mål och kunskapskrav för elever och vårdnadshavare samt uppföljningar av dessa i förhållande till elevernas resultat.

De pedagogiska planeringarna bidrar även till att förbättra arbetet med åtgärdsprogram då det är lättare att se vilka kunskapskrav som eleven behöver arbeta mer med. Skolans organisation behöver möjliggöra att lärare ges förutsättningar att arbeta med formativ bedömning och utveckla undervisningen med hjälp av den. Med hjälp av den formativa bedömningen kan läraren anpassa undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.

Detta gör att eleverna kan nå längre i sin kunskapsutveckling. För att underlätta arbetet med formativ bedömning fortsätter satsningen på digitalisering av skolan. Användningen av digitala verktyg kan stärka de formativa processerna och ge lärare snabb information om elevernas kunskaper samt synliggöra kunskapsutvecklingen för eleverna. Arbetet med formativ bedömning och digitalisering fortsätter enligt handlingsplanen för digitalisering.

7. Se utbildningens kunskapsuppdrag och värdegrundsuppdrag som en helhet

Att se utbildningens uppdrag kring kunskaper och värden som en helhet är en generell framgångsfaktor som bidrar till att öka måluppfyllelsen. För att nå visionen att alla elever ska nå sin fulla potential är det alltså av största vikt att se kunskaps- och värdegrundsuppdraget som en helhet.

Barn- och utbildningsförvaltningen gör en satsning på att stärka värdegrundsarbetet genom ett samarbete med stiftelsen Friends. Ytterligare insatser för att stärka värdegrundsarbetet kommer att genomföras för att skapa en miljö på Solnas kommunala skolor där lärarna är tydliga ledare i sina klassrum och varje klassrum erbjuder en anpassad miljö för eleverna.

Fritidshemmets uppgift är att komplettera förskoleklassen och skolan och stimulera elevernas utveckling och lärande. För att stärka fritidshemmet införs karriärmöjligheten förstelärare i fritidshem.

8. Höga förväntningar i organisationens alla led

Forskning visar att höga förväntningar på elevernas prestationer skapar framgångsrika skolor. Förväntningarna gäller såväl skolarbete som elevernas förmåga att efterleva skolans värdegrund. Barn- och utbildningsförvaltningen kommer att arbeta med att ge lärare verktyg för att bemöta varje elev på ett sätt så att eleven känner sig kompetent och sedd utifrån sina behov och förutsättningar.

9. Stödjande processer för lärande

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. (LGR11)

Barn- och utbildningsförvaltningen lanserade under 2017 en handbok för elevhälsan. I det fortsatta arbetet behöver den implementeras i alla led så att det blir synligt i varje klassrum. Barn- och utbildningsförvaltningen har också tagit fram en handlingsplan för särskilt begåvade elever.

För att minska andelen elever med lång och olovlig frånvaro kommer barn- och utbildningsförvaltningen att arbeta med att öka närvaron hos eleverna i stadens grundskolor.

10. Säkra kompetensförsörjningen

År 2020 beräknas det saknas 15 000 pedagoger i skolan i Stockholmsregionen. För att säkra kvaliteten i Solna stads skolor fortsätter arbetet enligt stadens strategi för att långsiktigt säkra rekryteringen av lärare.

I strategin identifieras tre viktiga beståndsdelar av rekryteringsarbetet – urval, inflöde samt arbetsgivarvarumärke. Det arbetas aktivt med inflödet av kandidater genom att staden syns i sociala medier, vid relevanta mässor och att lärarstudenter, som genomför sin verksamhetsförlagda utbildning i stadens verksamheter.

För att kvalitetssäkra urvalet av kandidater arbetas med en rad metoder såsom arbetsprover och rekryteringsträffar. Vidare har satsningar gjorts på att utbilda chefer i kompetensbaserad rekrytering samt förstärkning av centrala rekryterare, som avlastar cheferna i rekryteringsprocessen.

Vad gäller arbetsgivarvarumärket har barn- och utbildningsförvaltningen arbetat med att identifiera vad som får medarbetare att trivas. Det har exempelvis gjorts satsningar på medarbetarskap och ledarskap och framöver planeras arbete med arbetsmiljö och kompetensutveckling.

Genomförande och uppföljning

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för att barn och ungdomar mellan 1-16 år får sina behov av omsorg och obligatorisk utbildning tillgodosedda. Detta kan ske antingen inom ramen för Solna stads egna förskole och grundskoleverksamheter eller genom att föräldrar väljer omsorg i andra kommuners eller enskilda huvudmäns regi. Det innebär att barn- och utbildningsnämnden är ansvarig för genomförandet av strategin för förbättrade kunskapsresultat för de kommunala skolorna. Arbetet med förbättrade kunskapsresultat följs upp inom stadens ordinarie styr- och uppföljningssystem. Utgångspunkten för styr- och uppföljningssystemet är en sammanhållen målstyrning, där kommunfullmäktige anger och följer upp mål, uppdrag och ekonomiska ramar för styrelse och nämnder. De övergripande målen följs upp och redovisas i delårsrapporter och i årsredovisningen till kommunfullmäktige.